

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 58.

PAPIERY JANA KARŁOWICZA

140. Korespondencja Jana Karłowicza. Listy od Ludwika Radlińskiego
1884-1887.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська Об-на АН УРСР
ВІДПІТ. Р. КОДЕКС

№ Капр. 140/п. 3

07

Радецький Лодвік (Radliński Ludwik)

Листи
до Карловича Ана.

1884-1887.

Варшава.

Гм. Дарк.

м. под.

2/2 84

1

Redlinsoni Lucret

4570
4570

Przeważny Panie!

Chociaż nie znany, osmielam się skreślić
 te słowa kilka. Od lat kilku dotychczas, a od
 roku systematycznie prawię nad układaniem
 etymologicznego Słownika języka polskiego.
 W części pierwszej o ile możliwości dla ogółu
 dostępnej zawierają się mają wszystkie słowa
 z języków obcych wzięte - z greckiego, łacińskiego,
 niemieckiego, francuskiego, włoskiego, angielskiego
 i innych, znajdujące się w Słownikach Lindego
 i Wileńskiego (Orgelbranda) jako też tam nie zamie-
 szone lecz używane. Przy każdym wyrazie
 wskazyję: prawdziwe jego znaczenie, czy wyraz

jest klasyczny, wieków średnich lub nowożyt-
ny; przy warazach łóżonych podaje
znaczenia składowych jego części; przy wy-
razach z francuskiego, włoskiego, angielskiego
podaje ich pochodzenie a nawet wymawianie
Oprócz etymologii - znaczenie przyjęte w
polskim języku i krótkie, treściwe opre-
szenie. W powyższy sposób wytłumaczonych
lub naszkicowanych słów mam już około
5000. Jako źródła użył mi: Forcellini
Du Cange, Klotz, Pape, Curlius, Vaníček
Littre, Scheller, Grimm, Kluge, Miklosic
Makrenauer, Dier, Gikac, Jungmann i wiele
innych dzieł, grammatyk, słowników.
W części drugiej zawiera się ^{ma} etymologja po-
rów nawca. Ta część jest więcej w Krajinie

marzeń, gdyż tylko opracowałem 200 kilkanaście wyrazów, które spotrafiłem pracując nad Sanskrytem.

Wiedząc zaś, że Stanowny Dom pracuje nad udoskonaleniem swego etymologicznego słownika wyrazów obcych, ośmieliłem się udać do Niego z prośbą o łaskawe wskazanie mi kierunku i zakresu tego dzieła, co dla mojej pracy może mieć nadzwyczaj ważne znaczenie. Sądzę, że Stanowny Dom nie będzie odmówił mej prośbie. Pozostaję z najgłębszym szacunkiem

Ludwik Radliński

Nauczyciel języków starożytnych
Gimn. Vgo.

Warszawa 2 Lutego 1884r. Krucza 1a

4571

4571

Szanowny Panie

Wdzięczny jestem niewypowiedzianie Szanownemu Panu za kassowy list Pański, który dodał mi wiele otuchy w pracy mojej. Dziś ukończyłem moje studja nad Du - Congem. Przewertowałem pilnie o deski do deski wszystkie 6 tomów wydania 1840-1850. Makeryaty, które tem materiałem do mego słownika, przechodzę o wiele moje ocenianie. Każde słowo DC cytatem i w taki sposób odnotatem ogromną masę słów, które by się nigdy na dany odrysował, gdyby

tylko sukai oddzielne słowa się przyjęło.
(np. Szlusa - szelusa, zam - zakonus, szpilka -
szpingla itp bez like słów). Teraz mają się
kainę średniowieczną na kartkach przy-
stąpić do wykażania z posętką, od A.
skociń A już tam prawie ukończoną,
z słowników niemieckich konyptam: Grimm'a,
z Biblijalerikm. a ~~Waldgräf~~ Arkossogo, Kluge'
1885r (etymologiczny) tam w domu. Takie ka-
nowony Pan zna słownik Dobry niemiecki
(oprac. Troca) do Kłerym były by uogólnione
i staro niemiecki i nasera niemiecki. Nie wiem
z jakiego źródła konyptam P. Luc. Malinowski
w swojej pracy: Zur Lautlehre der Lehnwörter
in der polnischen Sprache, Kuhn's Beiträge

W, S, 1870. Co do Now obycz, mam Keeze,
ostatnie wydanie. Materiał Bogaty.

Drigkeje kanownemu Panu za przeprosz
mi pracz najuprzejmiej prozes, jezeli k Pan
ma pozyczi mi te kilka kartek dodatku
do Słownika Malsnauera, ktore nie
mojna do tui oddzielnie. Wzrosaj widziatam
je u P. Krynickiego, i musz koniesnie z
nich wzrosztae. Czy kanowny Pan
wosciat jaka jest roznica miedzey wydaniem
Du Cange a 1840-50 a teroznicissem, nowem.
Jeszczem go nie widziat, ale p. Pawlowski
mowit mi, ze sprawaet do Uniwersyteckiej
biblioteki. Jezeli jest jaka roznica to sig
natychmiast zabieram do dalszych studiow

czego aby nie było w mojej srobie o ile
możności, niedostatkowi.

Pozostaj z prawdziwym i
głębokim szacunkiem dla Kanow-
nego Pana
Ludwik Radziński

6 Kwieta 1884.
Warszawa Kupa 1^a.

24/9 84

27
5

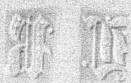
4572

4572

Szanowny Panie

Piszę mieszcy niniejszo od odebrania
ostatniego listu od Szanownego Pana.
Zem do tych czas nie odpisał - nie moja
wina. Atery przysięge bratayga chorabo
wyprosiła mi pióro i ozi, i z wielkim
żalem woyznać muszę, iż czas wazaynyj
straitem i do mojej pracy ani jednej
cegiety nie przykosytem. Żeż teni paroda
i o pracy Kawiarskiego nicem się jessze
do daniediat. Że prawdziwo wniciept
woscię wygledam wyjscio z druku Dista
Szanownego Pana. Moja praca

zostata chociaz przeswanaz, ale mam samosc
wrzasc do niej na nowo. Przewatem ja
studyjaze. Stawim Litkego V cesi, wyraz
^{niore}
ze wschodnich jedykow przesly do francuskiego.
Dalej beda nad Litkem pracowac.

Pozostaj z prawnym i gshokim
da samownego Pana sauntem i
pawozaniem

Ludwik Radliński

Warszawa

Piękna 18

20 Września 1884r.

4573

4573

Graciodny Panie !

Życzenia najszczerze i najlepsze osmielam się
 przestać Szanownemu Panu, życzenia odnośnie
 się tak do spateczeństwa i kraju naszego, jako
 też do szczęścia i powodzenia osobistego Szan-
 ownego Pana.

Dawno już pisałem do Szanownego Pana
 a za listem Jego miłym, przyjemnym, słuchaj i
 zachęcenia dodającym załącznikiem się.

Byłem przez siedem miesięcy choroby i praca
 moja od tego czasu leżała. Obecnie znów się wziętem
 i Litwigo Nowin, czyli wstępu francuskiego języka

na Stowianstwo polskie jest przedmiotem mych
obecných studiów. Stanowiszego jeszcze nie o
pracy Stowianiskiego nie dowiedziatem się, ale mam
nadzieję że się czegoś z pewnością dowiem

Polecajże się paniszi Csigoódnego
Pana, mam honor pozostai z 9 Tebokiim
i prawdziwym szanunkiem

Ludwik Stadliński

Warszawa 5 stycznia 1885r

Рижна 18.

11/7 85

27
7

4574

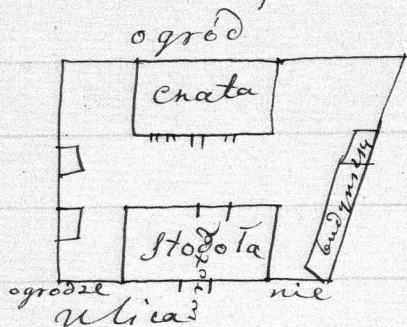
4574

Szanowny Panie

Dziękuję serdecznie za list Jego
i za książkę „Chata Polska” zasiłam.
Co do chaty ośmielałam się zakomuni-
wować Szanownemu Panu o pewnym
rodzaju chat, widzianych przesennie
na Wątynie, w okolicach Twiakła.
Jest to oswożony, wielki którego
jedną stronę od ulicy zajmuje chodak,
przez wrota której wchodzi się na
podwórko, na lewo i prawo budynki,
wprost chata. Wsi także widziałem
kilka a jeżeli Szanowny Pan szuka
to nawet być mógł dostarczyć bliższych

geograficznych wiadomości. Nicudelną
replunem zata,gram.

Pozwalam sobie wypisać z przedmowy
Klonowicza do Flisa, do „ZMP Bostom-
skiego z Lesenice” następujący wstęp, który
jeżeli Pan Szanowny zna, to nie wiele się
przyda: Te rzeki, te Biała woda od
starych Słowianów rzeczone, którą i Niemcy
o białości po dziś dzień zowią Waisel, a
Polacy zaś z Niemieckiego Wista, razem
wypióst nad ową Erydan! itp
Roku 1595, w dniu Nowego lata.

Driskuj's Panu za wskazowky co do Mischlo-
siera: Slavische Elemente in Turm. 1 p.
Jest jasi ona, staraniem kolegi Appela,
w gimnazjalnej naszej bibliotece, i niestety
jasi pojedzie na moj stol.

Co do slowa wykwintny, to trudno
dat odprawic. We francuskim mamy
quinte - caprice, mauvaise humeur, qui
prend tout a coup" u Lindego etymo-
logji niema, lecz pod slowem wykwint
grymas wzgledny, wykwintniji - wzgledny,
dziwaczny; af wzgledko to naprowadza
na mysl pochodzenia od francuskiego
Wedtag Schellera - identyczne ze slowem
quinte - kassel. fig. rly humor, illog ^{Stones} pochodzi
na zwiazek z flam. kincken, niem. Keichen
itp. Ale w jaki sposob? Littri od Tai

quinta - piąta struna - pierwszy murcy, roz-
grzewający się i uniesiony piątą struną bierz.
z tego - się humor, Repres. Licho' przepuszcza
In możliwości analogji z quinte - Kessel;
napad Kesslu, napad tego humoru, Repres.

Gdybyśmy mogli wykładowcy w znaczeniu do-
datnim, to na usprawiedliwienie tego możemy
przytoczyć słowo rewintensja - (do znaki)'
pięty i najlepszy rywiol - etc. W Kar'dym razie
słowo nad ostatnim wykładem słodkiego
juzue luba dobrze się zastanowić @ Kanoony
Pan jakiego jest Dania?

Pozostaj z prawdziwym i
szlachetnym szanunkiem

W. Kaelin Jki

Warszawa. 11 Lulca 1885 r.

18

5/187

47
94575
4575

Szanowny i Szegodny Panie!

Prawdziwą przyjemności w tym nowym
 47 roku i pierwszym większym sprawił mi
 list Szanownego Pana. Za to rzeczy-
 wiście powiniem był dawno napisać
 do Szanownego Pana, ale nie mógłm.
 Obecnie denerzę, że praca moja posuwa
 się dalej i dalej. Od pewnego czasu pow-
 ziąłem myśl napisać stać się specjalnie do
 Pana Tadeusza. Należałoby stać się mam już
 wybrać, a do litery K zastanawiać spra-
 cować. Obecnie natomiast nad illiricum
 prawię. Praca ta w r. 1818 nie zupełnie
 całosci, gdyż ^{i wydaniu} po ~~urządzeniu~~ P. Tad. rok 1818
 roztania i wstąpię do całosci. Illirische
 praca więc posiadają, i z nich rozprawa

5/1 8

O Aleksanderze zaś muszę zastępczo
wiadomości u źródła, o wskazanie którego upraszam.

Jeżeli zaś Dyktuj'sz księgozemu Panu
za jego pamięci i posyłać mu
stanowisko prawdziwego sprawozdania i pamiąt-
nia od nas Alajga, Na którego i młodej
jego córki

Ludwik Radziwiłł

5/1 87

Warszawa
Al. Marszałkowska 14

6/2 47

47
10

4576
4576

Kanowny Panie!

Za ostatni miły list Pański - Dziś
najserdeczniej się miładam.

Nieradko Kanowny Pan, mam
nadziej, otrzyma pierwszą próbkę
mojej tykoletniej pracy. Kamowiony
opracowaniem wprawy abie w Lonietek
^{Krymskich} Micsicowice i psuhywszy feboim
antegenitalen odważył się oddać
do druku. Umieszczym w Przeglądzie
Pedagogicznym.

Osmielam się dać Kanowemu
Panu kilka pytań: 1) jaki jest

najdokładniejszy słownik litewsko-
niemiecki? rosyjski? to dla mnie absolutnie
czy nie Kurschata?

Także słownik Pan ma edanie co
do wyrazów: cel, chwila, skiba, czy
zg wyrazami słojkimi, czy str germ?
Cel, goc. lils - dobry, odpowiedni
chwila str. saskie hwila - czas, przecię
czasu i skiba str. górnolod. siiba (
p. Kluge, Lefer, Schade) wespół skibe
"Chwila" - liczą słownikowo za abel
tak też i podatam. I nie ciupliwas
najwyższą oczekiuj Pańskiej odpowiedzi
i światłego jego zdania

Jeszcze z prawdziwym samunkiem

Kraclowski

6/2 87 Warszawa
Ujazdowska 17.

4577

4577

Szanowny Panie!

Do Szanownemu Panu, przy dzieleniu
 się, między odwzajemnego naszego zrywania, jakkolwiek
 rozważaniem wyrażenia wszelkich pamysłowości
 i wystrzeżonego najlepszego. Niech nam walno
 będzie wyrazić sobie przynajmniej tego, coinni
 mają, możności prawowania i używania
 sił swoich na pożytek społeczeństwa; myśmy
 i tego pozbawieni, ileś to sił ginie w walce
 bezskutecznej z przeciwnościami!

Niesędyta miś nicamiernie wiadomości udzielo-
 na mi pisał Szanownego Pana Rossa
 o zamiarze Pańskim zamieszkania w War-
 sawie.

Nie miałem czasu podpisać Szanownemu

Panu za jego ostatni uprzejmy list
z odpowiedzią na moje pytania i za
tego: „Uniona wlasne”. Teraz skontaktuj
się z nami! Czy kochany Pan
przyjmie moją prośbę, którą przed kil-
ku dniami wysłałem?

Proszę z gęborem i prawodo-
wym samurajem i wdzięcznością
dla kochanego Pana

Ludwik Radliński
Zona moja wyraża poważania
prosiła.

Warszawa 9 kwietnia 1887
Ujazdowska 17

4578

4578

44
12

Warszawa Ujazdowska 14
22 kwietnia 1887

Najszanowniejszy Panie!

Niewypowiedziane wdziaczny jestem
za list z 13 b.m. Choruję i dla tego
spóźniłem się co do odpowiedzi.

Wyglądać będą z niecierpliwością przywie-
canych mi uwag, do których niesmierną
przywiązuję wagę i dla tego podwojnie
cieszę się nadzieją przyjazdu Baneronego
Pana.

Ze wziętym tymczasem wyprawy najgłęb-
szego szarmu odemnie i mojej żony
z jakim zostaję
Ludwik Radliński

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.